

УДК: 811.163.41'373.2

ИД: 188025100

Примљено: 7. септембра 2011.

Прихваћено: 25. новембра 2011.

Оригинални научни рад

ДОЦ. ДР ГОЛУБ М. ЈАШОВИЋ¹

Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици,
Филозофски факултет, Катедра за српски језик и књижевност

ИЗ ОНОМАСТИКЕ ЛОЗНИЦЕ И ДОЊЕ МАЛЕ КОД БАТОЧИНЕ²

Сажетак: У раду се говори о ономастици баточинских приградских насеља Лозница и Доња мала. Урађен је комплетан ономастички попис становника, братственика рода Бугари, Бугараши, Марчићи, који данас носе презимена: Стојановић, Марковић и Петровић.

Кључне речи: ономастика, антропоними, топоними, Лозница, Доња мала, Баточина.

Предмет нашег истраживања у овом раду јесте ономастика два баточинска приградска насеља. Обрађени су Лозница и Доња мала. Лозница је удаљена два километра југоисточно од центра Баточине, а исто толико је удаљена од општинског средишта и Доња мала која се налази на супротној страни вароши северозападно од Баточине.³

¹jasovicgolub@gmail.com

²Истраживања су извршена и рад написан у оквиру рада на пројекту 178020, „Дијалектошка истраживања српског језичког простора“, који се реализује уз помоћ Министарства за образовање и науку Републике Србије.

Забележена је микротопонимија поменутих насеља и антропонимија деветнаест кућа Стојановића, пет кућа Марковића које живе у Лозници и четири породице Петровић које живе у насељу Доња мала.

Поменуте породице припадају роду званом Бугари, Бугараши, Бугарци, или Марчићи, који су се у околину Баточине доселили из источне Србије, из пограничне области Србије, на граници према Бугарској.

Информатори нису сагласни када је у питању тачан назив места из ког су се доселили. Неки од њих сматрају да су родом из села Заграђа код Зајечара, други, помињу Црну Траву и Власину.⁴ Међутим, сагласни су у томе да су у Доњу Лепеницу дошли после Милошеве буне, вероватно пре 1820. године.

Родоначелник проучаваних братстава Стојан је остао да живи у старом завичају. У Баточину су се доселила његова два сина, Марко и Петар. Настанили су се у Доњој мали (Дђња мала) у којој је остао да живи Петар са породицом, а Марко је са синовима: Стојаном, Танасијем и Живаном прешао у Лозницу у којој њихови потомци и данас живе.⁵

Лозница данас нема ни цркву ни школу.⁶ Има неколико угоститељских и трговинских локала. Становници Лознице су се раније бавили искључиво пољопривредом: ратарством, сточарством и виноградарством. После Другог светског рата почели су да се запошљавају у погонима које је у Баточини отворила крагујевачка фабрика аутомобила „Застава“.

Кроз насеље пролази локални пут Баточина-Доброводица-Кијево који дели насеље на два неједнака дела, на Лозницу и Нову Лозницу. У Лозници живи стотинак породица, углавном староседелаца, а у Новој Лозници живе досељеници (више од две стотине кућа) досељених протеклих деценија са Космета и из Рашке области.⁷

Насеље је полуразбијеног типа. Куће су груписане у махале али има и домаћинстава местимично расутих по читавом насељу. Лозница се граничи са селима: Лапово, Брзан, Кијево, Доброводица и Турчин.

Најбројнији стариначки родови у Лозници су: Милошевићи, Тасићи, Марковићи, Миленковићи, Ристићи, Игњатовићи, Николићи, Петровићи,

³ Део Лознице је после Другог светског рата урбанизован. На том месту је изграђено приградско насеље са више од две стотине кућа.

⁴ Стојановићи, Марковићи и Петровићи називани су и *Торлацима* а насеље у којем им је било прво селиште Баточинци зову *Бугарски крај*.

⁵ Маркови синови су се званично презивали по оцу Марковић. Њихови синови касније (трећа генерација од доласка у Шумадију) узимају презиме по прадеди Стојану Стојановић које и данас носе.

⁶ У Лозници постоје три молитвишта, на којима се налазе три записа.

⁷ Цела Лозница има нешто мање од хиљаду становника.

Цветковићи и други. У Лозници живи и деветнаест породица Стојановић и пет кућа Марковића (Црнци) из рода Бугари. Четири породице су се иселиле у Крагујевац, Чоку и у Смедеревску Паланку шездесетих година прошлог века.

Насеље Доња мала налази се на супротном крају вароши, удаљена око два километра северозападно од центра града. Доња мала се граничи са Црним Калом и Лаповом. У Доњој мали живе следећи стариначки родови: Цалићи, Милановићи, Јевтићи, Милошевићи, Танасијевићи, Петровићи и други.

Петровића из рода Бугари, Марчићи има само четири куће.⁸ Три породице су се иселиле пре тридесетак година из Доње мале у Крагујевац, Ровињ и у Италију.

Братственици проучаваног рода славе Светог Николу зимског и Светог Николу летњег (Светог Николу старог и младог).

Становници испитиваних насеља, Баточине и околних села говоре косовско-ресавским дијалектом (Вукићевић 1995: 24).⁹

Акцентуација је старија штокавска. Испитивани говор има троакцентски систем (˘˘˘). Краткосилазни акценат са крајњег слога повлачи се према почетку речи: Пџток, Преко пџток, Кџс пџток. У забележеној грађи краткосилазни акценат бележимо у свим позицијама осим на ултими: Добрџла, Љилџана, Марџја, Бунарџна, Кривџа, Ливџде, Стражџвица, Лепџница, Славџљуб, Лџзница, Шџшковско. Предакцентатске дужине се добро чувају: Мџка Слободџнџв, Мџле Мџрџн, Вџра Жџркџџва, Вџсџн сокџк, Вџсџно, Ћџкџн сокџк, Зџгрџно, рџскрџница, У Жџркџџво. Дугосилазни акценат може стајати на свим слоговима: Слободџн, Мџле Мџрџн, Пџра Бџјџн, Бранџк, Вџсџн сокџк, Јасџњџр, Тополџџр, Церџџк, Шокотџн, Јовџнка, Јасџње, Љџбе Будџмкин, Стражџџва, Ћџле, Гџле, Бџлчино, Жџњџско, Лџжџник, Цџлџкиџки лџг.

Забележене су и неколике супстандардне форме на фонетском и морфолошком нивоу: Јеруга, Посполџарско/Паспаљарско, Мијџдрагџ, Ненаџ, Славџљубџ; Багрењџр, Владисљџево, Владисљџева бара; Вуканиџки извор, Диниџко, Динџиџка воденица, Јефтиџко, Мрџцановиџко, Пакиџки соџкаџ, Ристиџка бара, Рогоџка бара, Рогоџко вирче, Цулџкиџки луг; Кџс пџток/Кџси пџток, Преко пџток, У забрани, У Шумари.

Ономастикон Лознице и Доње мале чини 282 назива. Забележено је нешто више антропонимијске грађе (146 имена) у односу на број микротопонима (136).

⁸ Једна породица Петровића има надимак Фушари.

⁹ Зоран Стојановић у књизи *Стојановићи у Бајочини* напомиње да је његов прадеда Тикомир чувао многе особине говора донете из Торлака. На пример, употребу енклитичких облика личних заменица: ги, гу.

Регистрована су три званична презимена, пет породичних надимака и једно секундарно презиме. Пописано је 76 личних имена, мушких 43, којима се именује 51 лице и женских 33 имена за именовање 41 особе. Од двадесетак личних надимака седамнаест се односи на мушкарце а само три на жене.¹⁰ Регистрован је скоро идентичан број мушких и женских хипокористика (21+20).¹¹

Антропонимија испитиваних места не разликује се битније од именослова других крајева које покривају косовско-ресавски говори. Бележимо постојање старијих мушких личних имена: Душан, Живота, Животије, Миласав, старијих женских: Станица, Љубица, Љубинка, Јелика, Јованка, Видосава, Добрила; новијих мушких: Бојан, Зоран, Саша, Срђан, и новијих женских имена: Ана, Маја, Сузана, Тијана. Занемарљив је број мушких и женских личних имена страног порекла. Мушка: Никола, Александар, Андрија, Антоније, Марко, Петар, Стеван, Стефан и скоро сва су календарског порекла; и женска лична имена: Весна, Катарина, Ленче, Марија, Петронела.

Мушки двосложни хипокористици граде се помоћу форманта –а: Аца, Жоја, Мика, Млађа, Неђа, Пеђа, Саја, Слава, Зока, али забележени су и облици: Бранче, Драгче, Дракче, Маре, Љубе и хипокористик Ракац (од Радован).

Регистровани називи којима се именује: простор, географски објекти, воде и водени токови, настао је онимизацијом лексема антропонимског порекла и облицима апелативног порекла.

Једночлани микротопоними антропонимског порекла настали су од присвојних придева и суфикса –ов/-ев, -ин, -ски/-чки/-цки: Аврицко, Диницко, Мрцановицко; Адамово, Давидово Владисљево; Брзанско, Дрндарско, Крцалиско, Жуњско; Доброводички поток, Лаповачко поље; Васино, Загрино, Јездино.

¹⁰ Становници испитиваних насеља су досељеници из источне Србије па свака породица има поред званичног, службеног, презимена још и секундарно презиме или породични надимак: Бугари (Стојановићи, Петровићи), Црнци (Марковићи), Шоњци (Милошевићи), Паспаљари/Поспољари (Тасићи), Дрндари (Игњатовићи). Мушких, а нарочито женских личних надимака записано је мало јер их због њихове пејоративности информатори нерадо говоре. Међутим, сваки Лозничанин има неки лични надимак, а понеко има два или више надимака. Један надимак користи се приликом личног обраћања носиоцу: Чила, Чика, Човек, Баја, Браца, а у њиховом одсуству употребљавају се пејоративни надимци типа: Ђока (зато што ваздан шиљи ђоку), Драган, Пиндош, Звездан, Баран (названи по именима коња и овнова), Милан Батабуца, Рајко Батабуцић (асоцијацијом на мушки полни орган), Јапанац, Кривошијан, Посерко, Зврнда, Карличар (пио крадом млеко на сламчицу из карлица у млеку), Шкопрда, Керемџа, Кркла, Шокопан, Буљунаш (превише радознао, све би да види), Нашилџенко.

¹¹ Са двадесет женских хипокористика именује се 21 особа, а са 21 мушким хипокористиком именује се 27 лица.

Неки једночлани називи настали су простом онимизацијом апелатива: Браник, Запис, Јеруга, Криваја, Ливаде, Чаирче, Шумари.

Двочлани називи настали су везом присвојни придев антропонимског порекла+апелатив: Весин сокак, Грбава ћуприја, Давидова воденица, Кузин багрењар, Мијин сокак, Томина њива.

У нашој грађи налазе се само два трочлана назива, хидроними: Извор више Вуканићи, Наш поток дол.

На испитиваном терену регистровано је двадесет и три једночлана и двочлана назива којима се именују стајаће и текуће воде: Лепеница, Бунарче, Бунарина, Изворче, Кладенче, Поток; Бренино вирче, Влајин вир, Наш поток, Синорски поток.¹²

Неки микропоними мотивисани су изгледом, обликом и квалитетом земљишта: Јеруга, Каскада, Новине, Криваја, Песак. Забележили смо два топонима зоонимског порекла: Зебица, Рибник и десетак назива мотивисаних лексемама фитонимског порекла: Борови, Букве, Лозница, Јасењар, Лужник, Церјак.

Етници: Лџничанин, Лџничанка; Доњомалац, Доњомалка; Батоћинац, Батоћинка.

Ктетици: лџнички, доњомалски, батоћински.

Информатори: Стојановић Петар 1931, Стојановић Зоран 1958, Марковић Петар 1925, Петровић Слава 1955, Тасић Војислав 1922, Игњатовић Милун 1930, Милошевић Богдан 1930.

АНТРОПОНИМИ

Презимена

Стојановић, свих деветнаест кућа Стојановића куће и окућнице имају у Лозници, у њеном старом насељу, на десној долинској страни реке Лепенице југоисточно од центра вароши.

Марковић, пет кућа Марковића живи у истом делу насеља где и Стојановићи.

Петровић, огранак су рода Стојановић и Марковић. После деобе узели су имања у насељу *Дбња мала* које се налази на левој страни Лепенице северо-западно од општинског средишта.

¹² Хидроним *Синорски йоток* мотивисан је лексемом грчког порекла *синор* што значи граница, међа. Поток се налази на међи батоћинске и рачанске катастарске општине. Бра-тољуб Клаић, *Велики рјечник сјраних ријечи, израза и крајишта*, Загреб 1968.

Породични надимци

Бугарáши, в. Бугари.

Бўғари, надмик свих Стојановића, Марковића и Петровића који живе у насељима Лозница и Доња мала у Баточини.

Бўгарци, в. Бугари.

Мáрчићи, секундарно презиме Стојановића, Марковића и Петровића који су се из Торлака доселили у Баточину пре Карађорђево буне.

Фўшари, надимак једне куће Петровића, братственика Марковића и Стојановића из Лознице код Баточине. Надимак су добили зато што су им преци били мајстори, ишли на фуш, рад после истека радног времена.

Црнци, породични надимак Марковића у Лозници. Надимак су добили по томе што су тамнопути и тамнокоси, а и вредни су и способни. Раде као Црнци.¹³

Мушка лична имена

Алекса́ндар x4 ^a	Душа́н	Мили́сав	Са́ша
Андре́ја	Жа́рко x2	Мило́ван	Сини́ша
Анто́није	Жи́ван	Милу́тин	Срђа́н x2
Бо́јан	Жи́вота	Мла́ден	Сла́ва
Брани́слав	Жи́вотије	Не́мања	Слави́ша
Бра́нко	Зла́тко	Не́над ^г	Славдо́љуб ^п x3
Дра́ган	Збра́н	Нико́ла	Слободáн x2
Де́јан	И́ван	Но́вица	Стё́ван
Драги́ша	Љуби́ша	Пе́тар x2	Стё́фан
Дра́шко	Ма́рко	Ради́ша	Фйли́п
+Добрё́сав	Ми́јодраг ^к x2	Ра́дован	

а. Мушко лично име Александар у говору мештана Лознице чује се у облику женског рода Александра.

¹³ Чуо сам једног од њих кад је рекао – *Ра́димо ка црнци а ужйвамо ка бёлци.*

Женска лична имена

Ѓана	Живана	Љубинка	Ружица
Биљана	Зорица x2	Љубица	Снежана
Вера x2	Ївана	Маја	Станка
Весна x2	Јелена	Младенка	Станица
Видосава	Јелика	Наташа	Сузана
Гордана x3	Јованка	Маријана	Тијана
Гроздана	Катарина	Мйлица x2	
Добрила/Добрила	Ленче / Ленче	Петронела	
Добрица	Љиљана x2	Рада x2	

Мушки лични надимци

Аца Стојанов, Антоније, назван по оцу Стојану.

Бранче Црнац, Бранислав.

Жарко Божин, по хипокористику Боја свог оца Богосава.

Жика Кйцко, наследио очев надимак.

Комуна, Зоран, надимак је наследио од оца који је јавно негодовао због чињенице да Баточина може да има општину, комуноу, а Лапово не може.

Лола, надимак му мајка наденула у детињству.

Љубе Будимкин, надимак Љубише Стојановића.

Миле Марјин, надимак добио по мајци Марији, Мари.

Мика Слободанов, назван по оцу Слободану.

Пера Божин, надимак је добио по хипокористику оца Богдана званог Боја.

Пера Црнац, Сви Марковићи у Лозници имају надимак Црнци.

Пйде, Жикица, назван од миља, надимак носи од раног детињства.

Стеван Дучетов, надимак је добио по хипокористику Дуче свог оца Сретена.
Оца су му звали Сретен Дуче.

Ћока, Славољуб, назван тако од милости у детињству.

Фапче, Слободан, зато што је возач професионалац. Радио је као приватни аутопревозник.

Чкаља, Миодраг, надимак добио асоцијацијом на познатог српског комичара због идентичног имена и презимена.

Шокотан, Слободан, назван од миља.

Женски лични надимци

Вера Жаркџва, зато што јој се супруг зове Жарко.

Јела Тџйна, названа по свом покојном супругу Томиславу, Томи.

Гóца Ђцїна, Гордана, названа хипористицима свог и очевог имена.

Мушки хипокористици

Ѐца (x3; Александар)	Жóја (Животије)	Нéша (Ненад ^г)
Бóја (Богдан)	Жїкица (Живота)	Пéђа (Предраг)
Брāнче (Бранислав)	Љўбе (Љубиша)	Пéра (Петар)
Гāле (Драган)	Мāре (Марко)	Рáкац (Радован)
Гїле (Драгиша)	Мїка (Милутин)	Сáја (Слава)
Дрāгче/Дрāкче (Мијодраг)	Мїћа (x2; Миодраг, Ми- лован)	Слáва (x 3; Славиша; Сла- вољуб)
Ђїле (Срђан)	Млāђа (Младен)	
Жїка (Живан)	Нéђа (Ненад ^г)	

Женски хипокористици

Ѐнче (Аница)	Жїле (Живадинка)	Мáја (Маријана)
Ѐнчи (Аница)	Зóра (Зорица)	Мїца (Милица)
Бїба (Добрила)	Ѐва (Ивана)	Нéла (Петронела)
Бїља (Биљана)	Јéла (Јелика)	Снéжа (Снежана)
Вїтка (Вїдосава)	Кáћа (Катарина)	Сúза (Сузана)
Гóца (x2; Гордана)	Љїља (Љиљана)	Тїна (Тијана)
Грóзда (Гроздана)	Љўба (Љубица)	

ТОПНИМИ

Ѐврїцко, њиве на тремеђи Лознице, Кијева и Доброводице.

Ѐдамово, њиве и ливаде на брежуљку више села.

Бачвāна, башта и извор.

Бéлчино, њиве и ливаде, *їреко їоїїок узбрдо, їреко їуїї, їїу де манасїїир.*

Борðви, потез у Роготу.

Бранїк, њиве на благој коси према брду Стражевица.

Брзāнско, имања Лозничана у атару суседног села Брзана.

Брeнїно вїрче, један од вирова на Лепеници низводно од вароши. *Вїр код мду н їву.*

Бугāрски крај, тако се некада називала Доња мала.

Бўкве, оранице на крају села према Кијеву.

- Бунáрче, место на имању Жарка Стојановића на ком се налазио издубљен извор.
- Бунарíна, извор код Јелине куће.
- Вáсйно, њиве у потезу Виногради.
- Вѣњак, колиба начињена од плота подигнута на пашњаку изван сеоског насеља.
- Вѣсйн сокáк, место у Лозници поред Рогота, у ком су подигнуте прве куће Стојановића.
- Виногради, њиве на којима су некада били виногради.
- Владйсьева бàра, земљиште на ком се налазила бара ископана за прикупљање кишнице. Користила је као појилиште за свиње.
- Владйсьево, в. Владисљева бара.
- Влајйн вйр, простор око вира и вир на реци Лепеници близу куће *кожувара* код моста на путу према центру вароши. Име је добио по неком Влаји који се утопио на том месту.
- Влáшко, њиве супротно од потеза Шумари.
- Вукáнички йзвор, в. Извор *више Вуканићи*.
- Гòрња њйва, ливаде и шума.
- Гòрње њйве, потез на размеђу Лознице и Доброводице у близини манастира *Христá Спаса* подигнутог утару села Доброводица.
- Грбáва ћупрйја, међа на крају села према Доброводици.
- Дáвидова воденйца, место на Лепеници на ком се некада налазила воденица.
- Дáвидово, њиве код Бранкове викендице.
- Деда Кòјйно, њива у близини потеза Шишковско.
- Дидáнòво, обрадива земља, купљена одавно.
- Димйтријево, њиве поред Рогота.
- Дйницко, земља која је купљена од Динића.
- Дйнкицка воденйца, воденица Динкића на Лепеници.
- Доброводйчки пòток, тече од Доброводице кроз Рогот и улива се у Лепеницу код мотела „Кошута“ недалеко од њеног ушћа у Мораву. Доброводички поток је лева притока Лепенице.
- Дòјна мáла, део Баточине у којем живе следећи стариначки родови: Цалићи, Милановићи, Јефтићи, Петровићи, Милошевићи, Митићи, Танасијевићи.
- Дòјна њйва, ливаде и багремова шума.
- Дрндáрски сокáк, део Лознице на ком се налазе куће и окућнице рода Дрндарци.
- Дрндáрско, имања Игњатовића.
- Тòкйно, њиве, окућнице.
- Тòкйн сокáк, део села у ком су куће Марковића.

- Ђбл, место на којем има воде и блата, у ком се за време летњих врућина купају и ваљају свиње.¹⁴
- Ђурјино, њива у потезу Букве која је добијена заменом парцела са неким Ђуром Доброводичанином.
- Ђрицка воденица, место на лепеници на ком је некада била воденица.
- Ђуњско, њива на којој се налази језерце вештачки направљено за скупљање кишнице која се користила у летњем периоду за појење стоке и за заливање и неговање усева. Названа је по неком Жуњи из Доброводице.
Биле њиве тем Станјмиру Жуњџе.
- Ђуњска ба̀ра, в. Жуњско.
- Ђабр̀ани, њиве и ливаде.
- Ђагрјино, потез на сеоској међи према Доброводици.
- Ђак̀арјево, њиве у власништву Игњатовића званих Дрндари.
- Ђапис, сеоско молитвиште на ком се налазила стара липа коју је пре неколико година спалио гром. Уместо ње засађен је *дји*.
- Ђебица, део Рогота на простору преко пута Мезулане.
- Ђоркино, обрадива земља. *Кџиено од Ђорке.*
- Ђзвор више Вук̀анићи, извор и простор око њега на Стражевици.
- Ђзворче, извор на имању Милана Живковог.
- Ђасење, њиве поред лепенице. Нема јасенова.
- Ђасењар, потез у роготској шуми.
- Ђездјино, њиве у потезу Букве.
- Ђерџга, удолина на крају насељу на ком је било јама из којих је вађен угаљ. Јаме су урушене и затрпане земљом и шутом.¹⁵
- Ђефтџцке рџвине, потез на којем има великих јама насталих експлоатацијом песка.
- Ђефтџцки крај, други назив за Доњу малу.
- Ђефтџцко, њиве и плацеви у Криваји.
- Ђовјна колџба, оранице у потезу Шумари.
- Ђаскада, простор на делу тока реке Лепенице на ком су биле уставе.
- Ђладенче, извор на имању Богдана Шоње Милошевића у близини потеза Виногради.
- Ђлџч, њиве у равници поред Лепенице.
- Ђод Влџјне струг̀аре, део Лознице поред некадашње жичаре којом је превожен камен са Стражевице у Баточину. Ту се налазила стругара Влаје Николића.
- Ђод Лџжника, в. Лужник.

¹⁴ Хидроним *Ђол* је настао онимизацијом турцизма *göl* којим се именује језеро, блато, каљуга, локва (Клаић 1968: 324).

¹⁵ Један од наших информатора, Милисав Стојановић, рођен 1934. године, рекао нам је да се сећа да је као дете из тих јама секиром копао угаљ.

Криваја, пространа равница на којој има нешто мало храстове шуме. Налази се на левој обали Лепенице. Некада су ту биле њиве и баште, а у последње време већи део Криваје је урбанизован и на њему је изграђено истоимено варошко насеље.

Криви вир, вир на Лепеници у Роготу.

Крчџина, ораница у потезу Шумари.

Крџалиско, њиве које су некад биле власништво Крџалића.

Кџин багрењар, потез на падини Стражевице.

Кџс пџток/Кџси пџток, извире у подножју Стражевице, у *Момџровицко имџње* и тече као бујица за време великих киша и у рано пролеће када се топи снег на Стражевици, тече према Тасићима и даље према Доброводичком потоку у Роготу.

Лџлицка џуприја, један од мостова на Лепеници.

Лаповџчка кџса, обронци брда више Доње мале.

Лаповџчки пџт, краћи пут од Баточине преко брда за Лапово.

Лаповџчко пџље, обрадива земља у атару општине Лапово.

Лепџница, река Лепеница тече од Крагујевца према Баточини и у њеном атару улива се у Велику Мораву. Лепеница је лева притока Велике Мораве. Река често меандрира, њен данашњи ток дели Баточину на два неједнака дела. Већи део, две трећине Баточине, изграђен је на њеној левој обали.¹⁶

Ливџде, некада су били на том месту пашњаци. Сада се ту налазе плацеви и по која обрадива парцела мање површине.

Ливџда, некада обрадива земља, сада део новог насеља подигнутог у Лозници између куће Србе Дрндара и Рогота поред пута Крагујевац–Београд.

Лџзница, некада село, данас једним делом и урбанизовано приградско насеље. Дели се на Њџву Лџзницу која се налази поред магистралног пута Крагујевац–Београд и на Лозницу (Стара Лозница) чији се атар простире 2–3 километра југоисточно од центра вароши по обронцима брда Стражевица. Лозница се граничи са Брзаном, Доброводицом, Кијевом, Турчином и Баточином. У Лозници живе бројни досељеници придошли после Другог светског рата са Косова и Метохије из Рашке области и стариначки родови: Стојановићи, Марковићи, Тасићи, Милошевићи, Миленковићи, Игњатовићи, Ристићи, Николићи, Цветковићи, Петровићи и други.

Лџжник, потез на ком се некада налазио један стари храст лужник.

Лџкче, њиве и баште у потезу Криваја.

¹⁶ У основи хидронима Лепеница налази се прасловенски корен *lџr- чије је првобитно значење било, масна материја, лепљива земља, која се могла користити као материјал за лепљење или за производњу грнчарских производа. (Радић 2004: 161; Вукићевић 1995: 13)

- Ма́ла Стражѐвица, место на ком се налазе мајдани из којих је вађен камен кречњак и лискун.
- Мезула̀на, простор око наплатне рампе, поред аутопута Београд–Ниш и локалних путева Крагујевац–Јагодина, Јагодина–Лапово.
- Ми́јјин сокáк, потез на ком се налазе имања и неколике куће и окућнице фамилије Тасић.
- Ми́тино, њиве.
- Ми́тички крај, део насеља Доња мала.
- Мла̀денов ви́р, место на Лепеници на ком је Младен Цветковић имао оборе свињске у време када су се свиње храниле жиром.
- Мрца̀новицко, потез на ком се налазе имања Марковића.
- Наш пђток дђл, део сеоског атара.
- Никђлићи, Део насеља Доња мала у којем се налазе куће Николића.
- Никђлицки за̀брãни, шума.
- Ничковско, земљиште чији су власници били Ничковићи, Цигани из вароши.
- Нђва Лђзница, в. Лозница.
- Нђвине, њиве, пашњаци и шума на заравни брда на левој долиној страни Лепенице.
- Па̀кички сокáк, део насеља на ком су се налазиле куће Пакића.
- Па̀нгино, њиве и виногради на коси према Стражевици.
- Паспа̀лари/Поспо̀лари, део Лознице у ком живе Николићи, Цветковићи, Тасићи, Ристићи и Вукојевићи.
- Паспа̀љарско/Поспо̀љарско бр̀до, потез на ком се налазе углавном имања Паспаљара.
- Пе́сак, обрадиво земљиште у потезу Новине.
- Пи́палови за̀брãни, шума у власништву породице Тасић.
- Пљђшта, земљиште око ушћа Доброводичког потока у Лепеницу.
- Попђво ви́рче, вир на Лепеници на којем су се деца купала. Налазио се иза цркве у старом току лепенице која је често меандрирала.
- Пђток, потез на крају села према Доброводици и Кијеву.
- Преко пђток, долина на крају села према Доброводици.
- Ра̀скр̀сница, простор у близини кафане „Ловачки дом“ у Роготу.
- Ри́бник, њиве и ливаде.
- Ри́стичка ба̀ра, бара која је преуређена у рибњак.
- Ри́стичко, њиве и баште.
- Ро̀гђцка ба̀ра, језерце које се налази дубоко у роготској шуми.
- Ро̀гђцко ви́рче, в. Рогоцка бара.
- Ро̀сино, извор и имање у потезу Поток.
- Селђнино, плацеви и њива која је припадала некој Селени која је касније продата Поповићима досељеним са Космета.

- Синџорски извор, веома издашан извор са најквалитетнијом водом за пиће у читавом крају.
- Синџорски поток, отиче од Синорског извора и тече према Динкићима. Лева притока Лепенице.
- Стара Лџница, део насеља удаљен 1–2 километра од аутопута Крагујевац–Баточина.
- Стојанчево, оранице Игњатовића поред њиве Пере Црнца.
- Стражевица, вођњаци и њиве на брду на ком се налази познати баточински каменолом.
- Стражевка, њива на Стражевици.
- Танасијевицко, потез на ком су имања Танасијевића.
- Томјина њива, земљиште у потезу Криваја.
- Тополџар, потез у Роготу који је плански пошумљен тополом.
- Трле, пољана на којој су биле колибе за овце.
- У Жаркџво, њиве, обрадива земља.
- У забрџани, шума на крају села у којој има извора.
- У Танетово, зараван у близини куће Милуна Јоцића на ком се налазило гуцалиште.
- У Фушарево, део имања Петровића на ком се налазио рибњак.
- У Шумари, в. Шумаре.
- Фушари, део Доње мале у којем живе Петровићи звани Фушари.
- Церџак, обрадива земља која се налази преко пута Рогота.
- Цинџарска леденица, вртаче у камењару на Стражевици код жичаре из којих је узиман лед који је кафеџијама служио за расхлађивање јела и пића.
- Црвени брег, брдовита коса која се надодаје на Лаповачку косу. На његовим обронцима налази се Доња мала.
- Џулкички луг, њиве у Криваји.
- Чајрче, обрадива земља на једној узвишици према Стражевици.
- Шавац, обрадива земља и утрина поред железничке пруге Крагујевац–Лапово. Земљиште је мочварно и пуно шевара.
- Шишковско, обрадиво земљиште у потезу Криваја. Некада је припадало породици Шишковић из Лапова.
- Шџњци, део Лознице у којем се налазе куће Милошевића.
- Шумари, њиве на брежуљку поред пута за Кијево и Доброводицу.
- Шумска кућа, шума у околини потеза Мезулана.

ЛИТЕРАТУРА

- Вукићевић, Милосав. 1995. *Говори крагујевачке Лепенице*, Универзитет у Приштини, Приштина.

- Златановић, Момчило. 1998. *Речник говора јужне Србије*, Учитељски факултет, Врање.
- Јашовић, Голуб. 2007. *Микротопонимија околине Куршумлије* (Докторска дисертација), Косовска Митровица, Филозофски факултет.
- Јашовић, Голуб. 2010. „Топонимија фитонимског порекла у околини Куршумлије“. *Зборник радова Филозофског факултета*, Посебно издање поводом 50-годишњице оснивања Филозофског факултета посвећено проф. др Милосаву Вукићевићу, Филозофски факултет, Косовска Митровица.
- Клаић, Братољуб. 1968. *Велики рјечник сјраних ријечи, израза и крајница*, приредио и допунио Жељко Клаић, Зора, Загреб.
- Радић, Јованка. 2004. „Топонимијски слојеви у јагодинском Поморављу“. *Живот и дело академика Павла Ивића*, Зборник радова са трећег међународног научног скупа, Суботица-Нови Сад-Београд, 159–171.
- Ракић-Милојковић. Софија. 1987. „Основне фонетске особине говора Доње Мутнице (код Параћина)“. *Прилози проучавању језика 23*, Институт за јужнословенске језике Филозофског факултета у Новом Саду, Нови Сад.
- Ћупић, Жељко. 2006. „Из ономастикона Звездана“, *Баштина 20*, Институт за српску културу, Приштина-Лепосавић 2006, 11–25.

Golub Jašović

ONOMASTIC OF LOZNICA AND DONJA MALA
NEAR BATOCINA

Summary

This paper is a contribution to a study of onomastic in two Batocina's suburbs Loznica and Donja mala. Batocina was built on the banks of Lepenica's lower course, 3km upstream from its confluence with Great Morava. We have registered Micro-toponyms of Loznica, the community which is situated on the right and a community of Donja mala on the left side of the Lepenica River. Both communities are 2 km away from Batocina's downtown. We have also registered toponyms that are situated outside of the previously mentioned communities. There are arable lands and forests which are owned by the families Stojanovic, Markovic and Petrovic whose parentage originates from Bulgarians and Marcic gentes.

Dictionary of anthroponomy has been made in which we classified: surnames, family nicknames, personal names of males and females, personal nicknames and also hypocoristics of males and females that belong to the inhabitants of these communities who have their origins in Bulgarian and Maricic families. These families emigrated to Sumadia from Eastern parts of Serbia after the Milos's revolt.

Key words: onomastic, anthroponomy, toponyms, Loznica, Donja mala, Batocina.

